

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om sjöarbetsavtal och 41 § i lagen om samarbete inom finska företagsgrupper och grupper av gemenskapsföretag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om sjöarbetsavtal och lagen om samarbete inom finska företagsgrupper och grupper av gemenskapsföretag ändras. Genom ändringarna genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv genom vilket tillämpningsområdet för sex arbetsrättsliga direktiv breddades så att det omfattar även sjöfolk.

Det föreslås att lagen om sjöarbetsavtal ändras så att de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har till följd av de anställningsförhållanden som gäller vid tiden för överlåtelsen samt de till anställningsförhållandena anslutna anställningsförmånerna vid överlåtelse av rörelse övergår på rörelsens nya ägare eller innehavare. Sådan skyldighet att återanställa som baserar sig på ett arbetsavtal som upphört före överlåtelsen gäller också förvärvaren. Dessutom föreslås det att arbetstagaren har rätt att säga upp ett arbetsavtal så att det upphör att gälla från och med överlåtelsedatumet, oberoende av den uppsägningstid som annars iakttas i anställningsförhållandet. Om ett arbetsavtal upphävs på grund av att arbetstagarens anställningsvillkor försämrats avsevärt till följd av överlåtelse av rörelse, anses arbetsgivaren vara ansvarig för att anställningsförhållandet upphör.

Lagen om samarbete inom finska företagsgrupper och grupper av gemenskapsföretag föreslås bli preciserad så att en hänvisning till lagen om sjöarbetsavtal fogas till bestämmelsen om uppsägningsskydd för förtroendemän.

Lagarna avses träda i kraft den 1 oktober 2017.

MOTIVERING

1 Nuläge och bedömning av nuläget

1.1 Europeiska unionens bestämmelser

EU:s arbetslagstiftning tillämpas i regel på alla näringsgrenar och alla kategorier av arbetstagare. I fråga om sex arbetsrättsliga direktiv har man avvikit från den principen, eftersom sjöfolk är undantagna eller får undantas från tillämpningen av sex direktiv. Detta gäller följande direktiv:

- direktiv 2008/94/EG om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens
- direktiv 2009/38/EG om inrättande av ett europeiskt företagsråd
- direktiv 2002/14/EG om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare
- direktiv 98/59/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kollektiva uppsägningar
- direktiv 2001/23/EG om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag (nedan *överlåtelsedirektivet*)
- direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster

Europaparlamentet och rådet antog den 6 oktober 2015 direktiv (EU) 2015/1794 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG, 2009/38/EG och 2002/14/EG samt rådets direktiv 98/59/EG och 2001/23/EG, vad gäller sjöfolk (nedan *ändringsdirektivet*). Genom ändringsdirektivet ändrades tillämpningsområdet för de ovan nämnda sex direktiven så att direktiven i fortsättningen gäller även sjöfolk. Direktivet ska genomföras senast den 10 oktober 2017.

Ändringen av direktiven motiveras med att förekomsten av undantag för sjöfolk kan hindra sjöfolk från att fullt ut åtnjuta sina rättigheter till rättvisa och skäliga arbetsförhållanden och arbetsvillkor och till information och samråd, eller begränsa deras möjligheter att fullt ut åtnjuta dessa rättigheter. Såvida förekomsten av undantag inte är objektivt motiverad och sjöfolk inte behandlas lika, bör bestämmelser som medger sådana undantag upphävas.

Den finländska lagstiftning som tillämpas på sjöfolk uppfyller redan för närvarande merparten av kraven i ändringsdirektivet. I denna proposition föreslås sådana ändringar som behövs för att genomföra ändringsdirektivet.

1.2 Överlåtelsedirektivet

Syftet med överlåtelsedirektivet är att trygga arbetstagarnas rättigheter i förvärvarens tjänst i en situation där arbetsgivarens företag, rörelse, en del av dessa, affärsverksamhet eller en del

av den överlåts på en annan arbetsgivare. I direktivet förutsätts att arbetstagarnas anställningsförhållanden ska fortsätta på samma villkor som hade avtalats med den ursprungliga arbetsgivaren (överlåtaren av rörelse). Överlåtelsedirektivets syfte är att säkerställa att omorganiseringar av affärsverksamheten inte inverkar negativt på arbetstagarnas ställning.

Överlåtelsedirektivet ska tillämpas vid överlåtelse av ett företag, en verksamhet eller en del av ett företag eller en verksamhet till en annan arbetsgivare genom avtalsbaserad överlåtelse eller fusion. Med överlåtelse enligt direktivet förstås överlåtelse av en ekonomisk enhet, som behåller sin identitet. Med detta avses en resurshelhet som organiserats för att bedriva ekonomisk verksamhet som huvud- eller sidoverksamhet. Direktivet ska tillämpas om och i den mån företaget, verksamheten eller den del av företaget eller verksamheten som ska överlåtas ligger inom fördragets territoriella räckvidd. Med andra ord ska den verksamhet som överlåts befinna sig inom territoriet för en medlemsstat i Europeiska unionen eller ett land som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Enligt den ursprungliga artikeln 1.3 i överlåtelsedirektivet tillämpades direktivet inte på sjögående fartyg.

Genom ändringsdirektivet (artikel 5) ersattes artikel 1.3 i överlåtelsedirektivet med en bestämmelse enligt vilken överlåtelsedirektivet ska tillämpas på sådan överlåtelse av sjögående fartyg som är en del av en överlåtelse av ett företag, en verksamhet eller en del av ett företag eller en verksamhet i den mening som avses i punkterna 1 och 2. Det förutsätts att förvärvaren befinner sig, eller det företag eller den verksamhet eller den del av företaget eller verksamheten som ska överlåtas förblir, inom fördragets territoriella tillämpningsområde. Överlåtelsedirektivet ska dock inte tillämpas om föremålet för överlåtelsen enbart utgörs av ett eller flera sjögående fartyg. Överlåtelsedirektivet gäller inte överlåtelse av fartyg på inre vattenvägar.

1.3 Nationella bestämmelser om överlåtelse av rörelse

I Finland har överlåtelsedirektivet genomförts genom arbetsavtalslagen (55/2001). Också i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) finns en bestämmelse om överlåtelse av rörelse, men den motsvarar inte till alla delar bestämmelsen i arbetsavtalslagen.

Bestämmelser om definitionen på överlåtelse av rörelse finns i 1 kap. 10 § 1 mom. i arbetsavtalslagen och i 1 kap. 10 § 1 mom. i lagen om sjöarbetsavtal. Definitionerna är identiska till sitt innehåll. Med överlåtelse av arbetsgivarens rörelse avses överlåtelse av ett företag, en rörelse, en sammanslutning eller en stiftelse eller en funktionell del av denna till en annan arbetsgivare. Den rörelse som överlåts och som bedrivits som huvud- eller sidoverksamhet eller den överlåtna delen måste förbli oförändrad eller likartad efter överlåtelsen, för att det ska vara fråga om överlåtelse av rörelse.

Bestämmelser om arbetstagarnas ställning vid överlåtelse av rörelse finns i 1 kap. 10 § 2 mom. i arbetsavtalslagen och i 1 kap. 10 § 2 och 3 mom. i lagen om sjöarbetsavtal. Till denna del skiljer sig bestämmelserna väsentligt från varandra. Enligt arbetsavtalslagen övergår vid överlåtelse av rörelse de rättigheter och skyldigheter samt till dem anslutna anställningsförmåner, som arbetsgivaren har med anledning av de anställningsförhållanden som gäller vid tiden för överlåtelsen på rörelsens nya ägare eller innehavare. Ur arbetstagarnas synvinkel byts arbetsgiversubjektet, men anställningsförhållandet fortsätter på samma villkor som tidigare. Dessutom föreskrivs i 7 kap. 5 § 2 mom. i arbetsavtalslagen om arbetstagarens möjlighet att utan

iakttagande av den uppsägningstid som annars ska tillämpas i anställningsförhållandet eller oberoende av anställningsförhållandets längd säga upp arbetsavtalet att upphöra på dagen för överlåtelsen, eller senare, senast en månad från det att arbetstagaren blev underrättad om överlåtelsen.

Enligt lagen om sjöarbetsavtal fortsätter vid överlåtelse av arbetsgivarens rörelse anställningsförhållandena i regel att vara förpliktande för överlåtaren, och rättigheterna och skyldigheterna eller anställningsförmånerna övergår inte på förvärvaren. Enligt 1 kap. 10 § 3 mom. i lagen ska en förvärvare som är finsk medborgare eller ett finländskt företag redan före överlåtelsen fråga arbetstagarna om de vill övergå i anställning hos förvärvaren. Om en arbetstagare som är anställd i ett företag som överlåts meddelar att han eller hon övergår i anställning hos förvärvaren, övergår de rättigheter och skyldigheter som följer av anställningsförhållandet omedelbart på fartygets eller rörelsens nya ägare eller innehavare. Arbetsgivarens skyldighet att fråga arbetstagarna om dessa vill övergå i anställning hos förvärvaren gäller inte i en situation där förvärvaren är en utländsk medborgare eller ett utländskt företag.

Med tanke på rättsverkningarna vid överlåtelse av rörelse är också 5 § i lagen om kollektivavtal (436/1946) av central betydelse. Där föreskrivs det att de rättigheter och skyldigheter som baserar sig på kollektivavtal som gäller överlåtare av rörelse övergår på förvärvaren. Förvärvaren ska alltså följa bestämmelserna i gällande kollektivavtal till utgången av avtalsperioden. Bestämmelsen gäller både arbete enligt arbetsavtalslagen och arbete enligt lagen om sjöarbetsavtal.

Bestämmelserna i arbetsavtalslagen och i lagen om sjöarbetsavtal skiljer sig från varandra också när det gäller ansvar för fordringar som grundar sig på ett anställningsförhållande. Finland har i arbetsavtalslagen använt möjligheten enligt artikel 3 i överlåtelседirektivet att föreskriva om överlåtarens och förvärvarens solidariska ansvar i fråga om fordringar som förfallit till betalning före överlåtelsen. Enligt 1 kap. 10 § 2 mom. i arbetsavtalslagen ansvarar överlåtaren och förvärvaren solidariskt för en arbetstagares lönefordran eller fordran av annat slag som härrör från anställningsförhållandet, om den har förfallit till betalning före överlåtelsen. Överlåtaren är dock gentemot förvärvaren ansvarig för en arbetstagares fordran som förfallit till betalning före överlåtelsen, om inte något annat har avtalats. I 3 mom. i paragrafen föreskrivs att när ett konkursbo överlåter en rörelse ansvarar förvärvaren inte för en arbetstagares lönefordran eller fordran av annat slag som härrör från anställningsförhållandet, utom om det bestämmande inflytandet i den rörelse som försatts i konkurs och i den rörelse som är förvärvare utövas eller har utövats av samma personer med stöd av äganderätt, avtal eller något annat arrangemang.

I lagen om sjöarbetsavtal föreskrivs det inte om solidariskt ansvar för fordringar som förfallit till betalning för överlåtelsen. Arbetstagarnas lönefordringar tryggas dock av sjöpanträtten enligt 3 kap. i sjölagen (674/1994).

De bestämmelser om överlåtelse av rörelse som ingår i den gällande arbetsavtalslagen och den gällande lagen om sjöarbetsavtal gäller både sjögående fartyg och fartyg på inre vattenvägar.

1.4 Den finska handelsflottan och antalet sjömän

Sjöfarten har en alldeles speciell betydelse för Finland. Enligt tullens statistik om transporter inom utrikeshandeln transporteras merparten av varuströmmarna i Finlands utrikeshandel sjö-

vägen. År 2015 utgjorde sjötransporterna nästan 83 procent av alla varutransporter inom utrikeshandeln. Enligt uppgifter från Trafiksäkerhetsverket Trafi uppgick år 2015 andelen finska fartyg av utrikes sjötransporterna till 30,7 procent (exporten 40,9 procent och importen 20,5 procent). I utrikes passagerarfartygstrafik var andelen finska fartyg 35,7 procent, mätt i antalet passagerare.

Den i Finland registrerade handelsflottan omfattade 1 241 fartyg i slutet av 2015. Av fartygen var 702 över 15 meter långa (*den egentliga handelsflottan*). Antalet fartyg i den egentliga handelsflottan har ökat efter slutet av 1980-talet. År 1988 hörde 415 fartyg till den egentliga handelsflottan. Ökningen var störst åren 1992–1994, vilket delvis förklaras av det stöd som delas ut på basis av förteckningen över handelsfartyg i utrikesfart som infördes vid ingången av 1992 samt av räntestöd som beviljas för anskaffning av småtonnage.

Även om volymen av den egentliga handelsflottan mätt i antalet fartyg har fortsatt öka också efter mitten av 1990-talet, har ökningen av den sammanräknade bruttodräktigheten av fartygen varit mer måttlig. I slutet av 2015 var den sammanräknade bruttodräktigheten 1,7 miljoner, vilket ungefär motsvarar nivån i slutet av 1990-talet.

Enligt lagen om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (1277/2007) kan i handelsfartygsförteckningen på ansökan skrivas in sådana i det finska fartygsregistret införda passagerarfartyg, lastfartyg, bogserbåtar och skjutbogserare som är avsedda att huvudsakligen gå i utrikes sjöfart under stöddåret. I slutet av 2015 fanns det i handelsfartygsförteckningen 105 fartyg. Fartygens bruttodräktighet utgjorde 90,6 procent av den egentliga handelsflottan.

Trafiksäkerhetsverket Trafi har utrett fartyg som finländska rederier registrerat utomlands och tidsbefraktat från utlandet. Enligt Trafis publikation 26/2013 fanns det 38 fartyg som finländska rederier registrerat utomlands. Fartygens bruttodräktighet var 0,98 miljoner. Av fartygen var 30 registrerade i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, huvudsakligen Sverige, Nederländerna och Storbritannien.

I slutet av oktober 2013 hade de finländska rederierna sammanlagt 61 fartyg som tidsbefraktats från utlandet. Fartygens sammanlagda bruttodräktighet var 0,67 miljoner. Av fartygen hade 82 procent hyrts inom Europeiska unionen.

År 2015 utfördes sammanlagt 6 600 årsverken i sjömansyrken. Av årsverkerna var utrikesfartens andel 91 procent och inrikesfartens andel nio procent. Åren 2000-2015 har antalet årsverken minskat med 23 procent.

1.5 Antalet fartygsöverlåtelse

Med hjälp av statistik från Trafiksäkerhetsverket Trafi har det kunnat utredas i vilken grad fartyg överläts. Följande uppgifter gäller egentliga handelsfartyg, dvs. registrerade fartyg som är över 15 meter långa.

Fartygsöverlåtelse inom Finland: År 2015 gjordes 46 ägarbyten mellan inhemska parter och år 2014 gjordes 43 ägarbyten. Utifrån namnen på överlåtarna och förvärvarna kan man dra den slutsatsen att det i ägarbytena också ingår många interna överlåtelse, där fartyget överläts från

moderbolaget till ett dotterbolag eller vice versa, eller så sker överlåtelsen mellan dotterbolag. Det exakta antalet överlåtelser inom en koncern har dock inte utretts.

Fartygsöverlåtelser som överskrider statsgränser: År 2015 köptes 15 fartyg från utlandet till Finland. Alla fartyg köptes från en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, även om det inte fanns tillgång till denna uppgift i fråga om en överlåtelse. I åtta fartyg översteg bruttodräktigheten 500. År 2014 köptes 16 fartyg från utlandet till Finland, två fartyg köptes från länder utanför Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och för två fartyg fanns det inte tillgång till uppgifter. I sex fartyg översteg bruttodräktigheten 500.

År 2015 såldes sammanlagt 14 fartyg från Finland till utlandet, av dem fyra till länder utanför Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Av fartygen hade elva en bruttodräktighet som översteg 500. År 2014 såldes sammanlagt 15 fartyg till utlandet, av dem två till länder utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I åtta fartyg översteg bruttodräktigheten 500.

1.6 Identifiering av olika typer av fartygsöverlåtelser och deras betydelse med tanke på ändringsdirektivet

Det är väsentligt att försöka identifiera hurdana ägararrangemang som genomförs inom sjöfartssektorn och vilka av dessa arrangemang har betydelse med tanke på överlåtelседirektivet.

I Finland ägs fartyg som används i handelssjöfart oftast av aktiebolag. Sådana rederibolag kan äga ett eller flera fartyg. Även koncernstrukturer där det bildas ett separat dotterbolag för vart och ett av fartygen är möjliga. Nuförtiden är det dock ovanligt att rederiverksamhet bedrivs inom ramen för en sådan koncernstruktur. Däremot utnyttjas koncernstrukturen i situationer där rederiet har för avsikt att registrera fartygen i fartygsregister i olika stater. Då bildas dotterbolag i olika stater.

Överlåtelse av ett rederibolags aktiestock innebär ändringar bara i bolagets ägarförhållanden. Bolagets juridiska person förblir oförändrad på samma sätt som innehållet i arbetsavtalen mellan bolaget och arbetstagarna. När aktiestocken säljs, är det inte fråga om överlåtelse av rörelse.

Rederiet kan också överlåta enbart ett fartyg. Överlåtelsen betraktas då som en överlåtelse av produktionsmedel och i det sammanhanget överlåts inte en funktionell och fungerande helhet av resurser och affärsverksamhet. Överlåtelsen kan jämföras med överlåtelse av maskin eller anordning som ingår i företagstillgångarna inom andra sektorer. Överlåtelседirektivet tillämpas inte på en sådan överlåtelse. Det kan till exempel vara fråga om en situation där ett finländskt rederi köper ett fartyg från utlandet, bemannar fartyget och börjar idka sjöfart med det.

Om det i överlåtelsen av fartyget ingår överlåtelse av en helhet av affärsverksamhet eller en del av en verksamhet, är det fråga om en sådan situation som avses i överlåtelседirektivet. På grund av att fartygsöverlåtelser är av varierande karaktär är det inte möjligt att exakt specificera de arrangemang som betraktas som överlåtelse av rörelse. Jämfört med ovan beskrivna överlåtelse av enbart ett fartyg är skillnaden dock att det överlåts mer än bara ett fartyg. Det kan vara fråga om att rederiet säljer ett fartyg och en därtill ansluten resurshelhet till ett annat rederi. Därigenom kan den nya ägaren fortsätta med samma verksamhet som föregick överlå-

telsen. I en överlåtelse kan också ingå en organisation för tekniskt underhåll, säkerhet och förvaltning av fartyget. Dessutom kan kundrelationerna övergå till förvärvaren. Identifieringen av överlåtelse av rörelse behandlas ytterligare under punkt 2.1 nedan.

Rederiet kan också hyra ett fartyg till ett annat rederi (operatör). Förfarandet kallas för tidsbefraktning. Även tidsbefraktning av fartyg kan uppfylla definitionen av överlåtelse av rörelse. Tidsbefraktning av enbart ett fartyg utan den därtill anslutna resurshelheten eller verksamheten är dock inte en överlåtelse av rörelse. Ett exempel kan vara en situation där fartyget hyrs för annat ändamål och till annat trafikeringsområde, då den verksamhet som föregick överlåtelsen i praktiken upphör.

1.7 Överlåtelser som överskrider statsgränser

Sjöfartssektorn är en internationell sektor och därför är olika gränsöverskridande rättshandlingar typiska. Detta gäller också överlåtelser av rörelser. På grund av detta behöver det bedömas hur den finska arbetslagstiftningen, inbegripet de nationella bestämmelserna om överlåtelse av rörelse, förhåller sig till gränsöverskridande ägararrangemang.

Lagen om sjöarbetsavtal tillämpas på arbetsgivare och arbetstagare som arbetar ombord på finskt fartyg. Om fartyget överläts till en annan stat som en del av en överlåtelse av rörelse, registreras fartyget efter överlåtelsen i fartygsregistret i den andra staten. På motsvarande sätt är det möjligt att fartyget överläts från en annan stat till Finland som en del av en överlåtelse av rörelse och då registreras fartyget i Finland efter överlåtelsen.

Vid gränsöverskridande överlåtelser av rörelser behöver det bedömas vilket lands lagstiftning som ska tillämpas på arbetsavtalet i det enskilda fallet. Den lagstiftning som ska tillämpas kan också ändras med tiden. De direkta rättsverkningarna av en överlåtelse av rörelse baserar sig på den statens lagstiftning som tillämpas på arbetsavtalet vid tidpunkten för överlåtelsen.

Den mest centrala rättsakten som gäller valet av lag är Europaparlamentets och rådets direktiv 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I). Enligt artikel 3 i förordningen tillämpas på ett avtal den lag som parterna har valt. Således är det mycket möjligt att det i arbetsavtalet har avtalats om den lag som ska tillämpas. Det kan också vara fråga om en situation där parterna har kommit överens om att iaktta Finlands lag, fast det är fråga om ett utländskt fartyg på vilket lagen om sjöarbetsavtal inte annars skulle tillämpas på grund av bestämmelsen om lagens tillämpningsområde.

Rätten att avtala om vilken lag som ska tillämpas begränsas i artikel 8 i förordningen. Ett lagval som ingår i ett avtal får inte medföra att den anställda berövas det skydd som tillförsäkras den anställda genom sådana bestämmelser som inte kan avtalas bort enligt den lag som, om inget lagval gjorts, skulle ha varit tillämplig enligt punkterna 2, 3 och 4 i denna artikel.

I artikel 8.2. föreskrivs att när parterna inte har valt en lag som ska vara tillämplig på det individuella anställningsavtalet, ska avtalet vara underkastat lagen i det land där den anställda vid fullgörande av avtalet vanligtvis utför sitt arbete. Om den lag som ska tillämpas inte kan fastställas på det sättet, ska avtalet enligt artikel 8.3 vara underkastat lagen i det land där det företag som har anställt arbetstagaren är beläget. Artikel 8.4 innehåller dock ett undantag från det som sägs ovan. Om det framgår av de samlade omständigheterna att avtalet har närmare an-

knytning till ett annat land än det som anges i punkterna 2 eller 3, ska lagen i detta andra land tillämpas.

Av det som anges ovan följer att när en rörelse överläts från Finland till utlandet eller från utlandet till Finland, ska överlåtaren och förvärvaren alltid bedöma enligt vilket lands lagstiftning rättsverkningarna av överlåtelsen bestäms. En gränsöverskridande överlåtelse av rörelse innebär dock inte nödvändigtvis att den tillämpade lagen ändras.

Även om en annan lag börjar tillämpas på arbetsavtalet i samband med överlåtelsen av rörelsen eller därefter, är rättsverkningarna mycket lika om överlåtelsen sker inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Detta beror på att det i överlåtelsedirektivet förutsätts liknande reglering i alla medlemsstater. Om överlåtaren eller förvärvaren är etablerad i ett tredjeland, är situationen mer komplicerad, eftersom det inte nödvändigtvis finns motsvarande reglering i tredjelandet.

Tillämpningen av överlåtelsedirektivet förutsätter att förvärvaren befinner sig, eller det företag eller den verksamhet eller den del av företaget eller verksamheten som ska överlätas, förblir inom fördragets territoriella tillämpningsområde. Således lämnas en sådan situation där ett finländskt rederi överläter ett fartyg och den därtill anslutna affärsverksamheten till ett land utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet klart utanför tillämpningsområdet. Uttrycket ”förblir” i respektive punkt i direktivet hänvisar till att även en sådan situation där ett finländskt rederi köper ett fartyg från ett land utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet lämnas utanför tillämpningsområdet. Denna tolkning förordas också av artikel 1.2 i överlåtelsedirektivet, där det föreskrivs att direktivet ska tillämpas om och i den mån företaget, verksamheten eller den del av företaget eller verksamheten som ska överlätas ligger inom fördragets territoriella räckvidd.

2 Föreslagna ändringar

2.1 Identifiering av överlåtelse av rörelse samt dess rättsverkningar

1 kap. 10 § 1 mom. i lagen om sjöarbetsavtal om definition på överlåtelse av rörelse ska förbli oförändrad. Med överlåtelse av arbetsgivarens rörelse avses överlåtelse av ett företag, en rörelse, en sammanslutning eller en stiftelse eller en funktionell del av denna till en annan arbetsgivare, om den rörelse som överläts och som bedrivits som huvud- eller sidoverksamhet eller den överlätna delen efter överlåtelsen förblir oförändrad eller likartad. När det gäller uppfyllande av kriterierna för överlåtelse av rörelse finns det mycket annan rättspraxis än den som gäller sjöfartssektorn. Avsikten är att kriterierna för överlåtelse av rörelse inom sjöfartssektorn bedöms på motsvarande sätt, dock med beaktande av särdragen i sjöfarten. Dessutom är avsikten att den föreslagna definitionen på överlåtelse av rörelse motsvarar definitionen på överlåtelse av rörelse enligt överlåtelsedirektivet, fastän ordalydelsen i den föreslagna bestämmelsen inte är helt samma som ordalydelsen i direktivet.

I punkt 1.6 ovan förklaras olika ägararrangemang som är typiska inom sjöfartssektorn och deras förhållande till överlåtelsedirektivet. Ett fartyg är av central betydelse i rederiverksamhet, men inte det enda produktionsmedlet eller den enda faktor som möjliggör verksamhet. Överlåtelsen av enbart ett fartyg kan vara jämförbar med överlåtelse av sådana maskiner eller anordningar i andra sektorer som är betydelsefulla med tanke på affärsverksamheten, men som dock kan betraktas som enbart överlåtelse av materiella företagstillgångar. Om till exempel arbets-

givaren ersätter ett gammalt fartyg med ett nytt och samma verksamhet fortsätter på det nya fartyget, är det inte fråga om överlåtelse av rörelse. Arbetstagarna fortsätter att arbeta på det nya fartyget. Å andra sidan kan det bildas en sådan resurshelhet och verksamhetsform runt fartyget som i praktiken överläts tillsammans med fartyget. Överlåtelsen av en sådan helhet uppfyller kriterierna för överlåtelse av rörelse, eftersom det också är fråga om överlåtelse av verksamhet. Om till exempel A köper ett fartyg från B för att fortsätta med den verksamhet som B bedrev tidigare, är det fråga om överlåtelse av rörelse. I identifieringen av överlåtelse av rörelse kan man delvis utnyttja rättspraxis om uppkommit inom andra sektorer vid tolkningen av motsvarande bestämmelse i arbetsavtalslagen. Eftersom sjöfart tidigare utslutits från tillämpningsområdet för överlåtelsedirektivet, har det inte uppkommit avgörandepraxis vid Europeiska unionens domstol.

Vid fartygsöverlåtelser har ett centralt kriterium för överlåtelse av rörelse samband med förutsättningen att den rörelse som överläts ska förbli oförändrad eller likartad efter överlåtelsen. Till denna del motsvarar bestämmelsen artikel 1.1 b i överlåtelsedirektivet, där det sägs att med överlåtelse enligt direktivet förstås överlåtelse av en ekonomisk enhet, som behåller sin identitet. Europeiska gemenskapernas domstol har i mål *C-24/85 (Spijkers)* konstaterat att till denna del måste beaktas alla omständigheter som karakteriserar affärstransaktionen i fråga, särskilt följande: typen av företag eller rörelse; om byggnader, lösöre eller liknande materiella tillgångar överlåtits; de immateriella tillgångarnas värde vid överlåtelseögonblicket; om den nya verksamhetsutövaren anställt en väsentlig del av personalen; om kunderna överförts; hur liknande den bedrivna verksamheten varit före överlåtelsen och därefter samt längden på ett eventuellt avbrott i verksamheten. De nämnda omständigheterna är dock bara delfaktorer när helheten bedöms och kan därför inte bedömas separat (*mål Süzen, punkt 14 i domen*). När det gäller delfaktorn övergång av materiella tillgångar måste man dessutom beakta att det i fråga om sjögående fartyg i direktivet uttryckligen föreskrivs att direktivet inte ska tillämpas om föremålet för överlåtelsen enbart utgörs av ett eller flera sjögående fartyg.

När kriterierna för överlåtelse av rörelse bedöms, måste vikt fästas vid särdragen inom sjöfartssektorn och vid att de delfaktorer som talar för att det är fråga om överlåtelse av rörelse till vissa delar till innehållet och betydelsen kan skilja sig från motsvarande delfaktorer i andra sektorer. Ju mer dessa delfaktorer tyder på att den verksamhet som föregick överlåtelsen fortsätter på likartat sätt även efter överlåtelsen, desto mer sannolikt är det fråga om överlåtelse av rörelse. I beredningen av propositionen bedömdes det att åtminstone följande frågor är sådana delfaktorer:

- Idkas det efter överlåtelsen sjöfart inom samma trafikeringsområde eller linjetrafik på samma linje på fartyget?
- Förblir arten av den bedrivna verksamheten annars likartad?
- Övergår den markorganisation som stöder fartygets verksamhet (ship management), såsom den tekniska och kommersiella förvaltningen samt personalförvaltningen, till förvärvaren?
- Övergår den verksamhetsram som i övrigt stöder fartygets verksamhet, såsom datasystemen, säkerhetsstyrningssystemet, ISM-arrangemangen, till förvärvaren?
- Övergår kundavtalen till förvärvaren?

— Vilka skyldigheter och ansvar överförs till förvärvaren med fartyget (till exempel lastningsavtal och andra avtal om hamntjänster)?

— Är den personal som är i överlåtarens tjänst uttryckligen bunden till det fartyg som överläts eller mer i allmänhet till servicerederiet och därigenom till flera fartyg?

— Övergår arbetstagarna till anställning hos förvärvaren?

Definitionen på överlåtelse av rörelse motsvarar den definition som anges i överlåtelsedirektivet. I fråga om definitionens innehåll kan det i sinom tid uppkomma tolkningsstyrande praxis i samband med EU-domstolens avgöranden.

Paragrafens 2 mom. ändras så att det motsvarar den motsvarande bestämmelsen i arbetsavtalslagen. Vid överlåtelse av rörelse övergår de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har till följd av de anställningsförhållanden som gäller vid tiden för överlåtelsen samt till anställningsförhållandena anslutna anställningsförmåner på rörelsens nya ägare eller innehavare. Arbetstagarna övergår automatiskt från överlåtarens tjänst till förvärvarens tjänst och villkoren för deras anställningsförhållanden förblir oförändrade trots överlåtelsen av rörelsen. Arbetstagaren har inte rätt att ensidigt motsäga sig övergången och stanna kvar i överlåtarens tjänst. Om arbetstagaren inte vill övergå i tjänst hos förvärvaren, kan arbetstagaren dock säga upp sitt arbetsavtal med en uppsägningstid som är kortare än normalt i enlighet med 8 kap. 5 § 2 mom. i lagförslaget.

I paragrafen föreskrivs det inte om situationer där statsgränser överskrids, utan till denna del stöder man sig på de allmänna principer som gäller tillämpningsområdet för lagen om sjöarbetsavtal och principerna för val av lag. Gränsöverskridande situationer beskrivs ovan i punkt 1.7. Om ett finländskt rederi säljer ett i Finland registrerat fartyg och den därtill anslutna affärsverksamheten till utlandet, är det oftast rättsverkningarna i enlighet med Finlands lagstiftning som hänför sig till överlåtelsepunkten. När överlåtaren registrerar fartyget utomlands, upphör tillämpningen av Finlands lagstiftning, om inte något annat följer av Rom I-förordningen. Om ett finländskt rederi köper ett utomlands registrerat fartyg och den därtill anslutna affärsverksamheten, hänför sig oftast den utländska lagstiftningen till överlåtelsepunkten. Finlands lagstiftning tillämpas efter att fartyget har registrerats i fartygsregistret i Finland. Det är också möjligt att Finlands lag redan har tillämpats på fartyget på basis av avtal eller Rom I-förordningen.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om undantag från rättsverkningarna vid överlåtelse av rörelse, när överlåtaren eller förvärvaren är etablerad utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Överlåtelsedirektivet gäller inte sådana överlåtelser. Bestämmelsen behövs eftersom det i tredjeländer inte nödvändigtvis finns motsvarande bestämmelser om överlåtelse av rörelse. Om till exempel ett finskt fartyg och verksamheten på fartyget överläts till ett land utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, förblir arbetstagarnas anställningsförhållanden förpliktande för överlåtaren. Om en arbetsgivare som är etablerad i ett tredjeland överläter ett fartyg och den därtill anslutna affärsverksamheten till en finländsk arbetsgivare, avgör den lagstiftning som ska iakttas vid överlåtelsen av fartyget om arbetstagarna övergår till den finländska arbetsgivarens tjänst.

2.2 Övriga ändringar

I 7 kap. 9 § i lagen om sjöarbetsavtal föreskrivs att en arbetsgivare ska erbjuda arbete åt en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 8 kap. 3 eller 6 § har sagts upp och som fortfarande är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån, om arbetsgivaren inom fyra månader från det anställningsförhållandet upphörde behöver arbetstagare för samma eller liknande uppgifter som den uppsagda arbetstagaren har utfört. Om anställningsförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott minst 12 år, är tiden för återanställande emellertid sex månader. I propositionen föreslås det att ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen. Enligt momentet gäller skyldigheten att återanställa på motsvarande sätt även en sådan förvärvare av rörelse som avses i 1 kap. 10 §, om överlåtaren har sagt upp arbetstagarens arbetsavtal att upphöra före överlåtelsen. Detta motsvarar bestämmelserna i arbetsavtalslagen.

I 8 kap. 5 § 2 mom. i den gällande lagen om sjöarbetsavtal föreskrivs om en situation där arbetsgivaren säger upp arbetsavtalet av sådana ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker som följer av överlåtelse av rörelsen. Arbetstagaren har då rätt till en ersättning som motsvarar en månads grundlön och eventuella fasta tillägg. Rätt till ersättning föreligger dock inte, om arbetstagaren vägrat ta emot arbete som erbjudits i enlighet med 4 §. Bestämmelsen baserar sig på nuläget, där anställningsförhållandena fortsätter vara förpliktande för överlåtaren vid överlåtelsen av rörelsen. Arbetsgivarens behov av arbetskraft kan ha kunnat minska till följd av överlåtelsen av rörelsen och arbetsgivaren kan ha varit tvungen att säga upp arbetstagare på grund av detta. Eftersom det i propositionen föreslås att arbetstagarna övergår till förvärvarens tjänst vid överlåtelse av rörelse, behövs den nämnda bestämmelsen inte längre.

Det föreslås att 8 kap. 5 § 2 mom. i lagen om sjöarbetsavtal ersätts med ett moment enligt vilket arbetstagaren oberoende av den uppsägningstid som annars tillämpas har rätt att säga upp arbetsavtalet så att det upphör på överlåtelsedagen, om arbetstagaren blivit underrättad om överlåtelsen senast en månad före överlåtelsedagen. Om arbetstagaren har underrättats om överlåtelsen senare, får han eller hon säga upp sitt arbetsavtal så att det upphör på dagen för överlåtelsen eller senare, dock senast inom en månad från underrättelsen. Detta motsvarar bestämmelserna i arbetsavtalslagen.

I artikel 4.2 i överlåtelsedirektivet föreskrivs att om anställningsavtalet eller anställningsförhållandet upphör därför att överlåtelsen medför en väsentlig förändring av arbetsvillkoren som är till nackdel för arbetstagaren, ska arbetsgivaren anses ansvarig för att anställningsavtalet eller anställningsförhållandet upphörde. I den gällande lagen om sjöarbetsavtal finns det inte någon bestämmelse som inbegriper den artikeln. Därför föreslås i propositionen en ny 5 a § i 8 kap. Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 7 kap. 6 § i den gällande arbetsavtalslagen. Om ett arbetsavtal upphävs på grund av att arbetstagarens anställningsvillkor försämrats avsevärt till följd av överlåtelse av rörelse, anses arbetsgivaren vara ansvarig för att anställningsförhållandet upphör.

I 41 § i lagen om samarbete inom finska företagsgrupper och grupper av gemenskapsföretag föreskrivs om uppsägningsskydd för företrädarna för arbetstagarna. Enligt paragrafen gäller i fråga om uppsägningsskyddet för företrädarna för arbetstagarna vad som i 7 kap 10 § i arbetsavtalslagen föreskrivs om uppsägningsskydd för förtroendemän och förtroendeombud. I paragrafen hänvisas för närvarande inte till motsvarande bestämmelse om uppsägningsskydd för förtroendemän i lagen om sjöarbetsavtal. Det föreslås att en sådan hänvisning fogas till para-

grafen, för att bestämmelsen ska uppfylla de krav som anges i artikel 10.3 i direktivet om inrättande av ett europeiskt företagsråd.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Utgångspunkterna för bedömningen

I propositionen ändras bestämmelserna om överlåtelse av rörelse vid arbete till sjöss. För att bedöma konsekvenserna måste det först uppskattas hur många överlåtelser det sker och hur stora arvbetsgivar- och personalvolymerna överlåtelserna gäller.

Ovan i punkterna 1.4 och 1.5 har det redogjorts för Trafiksäkerhetsverket Trafis statistik utifrån vilken det sker cirka 40 ägarbyten inom Finland per år. Dessutom kan det utifrån de granskade åren sägas att det i Finland grovt uppskattat säljs 15 fartyg till utlandet och köps 15 fartyg från utlandet per år. Dessutom idkar finländska rederier i viss grad sjöfart på tidsbefraktade fartyg.

Det är mycket sannolikt att det i en stor del av överlåtelserna är fråga om att enbart ett fartyg överläts, inte överlåtelse av rörelse. Denna slutsats kan dras i synnerhet när det gäller gränsöverskridande överlåtelser, där fartygets trafikeringsområde ändras i samband med överlåtelser. I ägarbytena inom Finland kan det förekomma fler överlåtelser av rörelser, eftersom en del av ägarbytena verkar vara ägarbyten inom en koncern. Antagligen har den verksamhet som bedrivs på fartyget i dessa situationer fortsatt som förut trots ägarbytet. I propositionen uppskattas att det finns cirka 15 stycken överlåtelser inom en koncern och 10 stycken andra överlåtelser av rörelser per år.

Det är svårt att uppskatta antalet anställda som berörs av överlåtelse av rörelse, eftersom personalstyrkan på enskilda fartyg varierar från några personer på små specialfartyg till några hundra personer på stora passagerarfartyg. Utifrån den statistik för två år som beskrivs i punkt 1.5 gäller överlåtelserna huvudsakligen lastfartyg och små passagerarfartyg. Utgående från detta berör överlåtelser av rörelser på årsnivå tiotals eller några hundra arbetstagare och i enskilda fall större volymer.

3.2 Ekonomiska konsekvenser

När de ekonomiska konsekvenserna av propositionen bedöms, behöver det göras skillnad mellan överlåtelser inom Finland, överlåtelser från Finland till utlandet (EU- och EES-området) samt överlåtelser från utlandet (EU- och EES-området) till Finland. Propositionen medför inte förändringar i situationer där affärs- eller företagsverksamhet överläts från Finland till tredjeland eller från tredjeland till Finland.

De föreslagna bestämmelserna bedöms inte ha några större ekonomiska konsekvenser för överlåtelser av rörelser inom Finland, eftersom finländska förvärvare redan för närvarande ska fråga arbetstagarna om de vill övergå i tjänst hos förvärvaren. Det kan uppskattas att de flesta arbetstagare redan i nuläget meddelar att de vill fortsätta i förvärvarens tjänst, om inte överlåtarens också har behov av arbetskraft. I fortsättningen sker övergången till förvärvarens tjänst automatiskt. Det uppskattas att ungefär samma antal arbetstagare som för närvarande övergår från överlåtare till förvärvaren vid överlåtelser av rörelser. Den viktigaste effekten vid inhemska överlåtelser har främst samband med att förvärvarens administrativa börda minskar,

eftersom förvärvaren inte separat behöver fråga arbetstagarna om de vill övergå i tjänst hos förvärvaren. Dessutom kan förvärvaren i regel lita på att den verksamhet som överläts fortsätter utan avbrott. Jämfört med nuläget gäller de största förändringarna situationer där fartygets ägarskap och den därtill anslutna affärsverksamheten överläts till en annan stat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Det kan till exempel vara fråga om en situation där fartygets verksamhet fortsätter som likartad, men förvärvaren befinner sig i en annan stat. Om överlåtelsen uppfyller kriterierna för överlåtelse av rörelse, övergår arbetstagarna automatiskt till förvärvarens tjänst. Det uppskattas att sådana överlåtelser sker sällan, kanske fem till tio gånger per år. I en del fall kan det vara fråga om överlåtelse inom en koncern, där fartyget och den därtill anslutna verksamheten överläts till ett dotterbolag som är etablerat i en annan medlemsstat i Europeiska unionen inom Östersjöområdet.

De ändringar som föreslås i propositionen bedöms inte ha konsekvenser för de gränsöverskridande överlåtelser där affärsverksamhet övergår från en annan stat till Finland. Om fartyget inte redan före överlåtelsen har registrerats i Finland, bestäms de till överlåtelse tidpunkten anknytta rättsverkningarna inte enligt Finlands lagstiftning, om inte parterna har avtalat något annat eller om inte något annat följer av Rom I-förordningen.

Propositionen bedöms inte ha konsekvenser för rederiernas förutsättningar att sälja och köpa fartyg inom Finland eller över statsgränserna. Handel med eller hyrning av enbart fartyg uppfyller inte kriterierna för överlåtelse av rörelse. Propositionen bedöms inte heller leda till ut- eller inflaggning av fartyg.

3.3 Konsekvenser för personal

Propositionen förbättrar arbetstagarens ställning när ett fartyg säljs som en del av affärs- eller företagsverksamhet från Finland till en annan stat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Oftast gäller detta situationer där verksamheten säljs till en strandstat vid Östersjön och verksamhetens art förblir oförändrad efter överlåtelsen. Ändringarna tryggar anställningsförhållandenas varaktighet i arrangemang av detta slag. Ändringarna uppskattas beröra några tiotals personer per år. I samband med överlåtelser som hänför sig till större passagerarfartygsverksamhet kan dock flera hundra arbetstagare överföras till följd av överlåtelse av rörelse.

Propositionen förändrar inte i betydande grad arbetstagarens ställning i interna överlåtelser inom Finland. Finlands lagstiftning tillämpas oftast inte på överlåtelse av rörelse i en situation där ett fartyg säljs som en del av affärs- eller företagsverksamhet från en annan stat i Europeiska unionen eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet till Finland. Vid överlåtelse tidpunkten tillämpas nämligen oftast lagstiftningen i den medlemsstat där fartyget är registrerat vid överlåtelse tidpunkten.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. Utkastet till proposition har behandlats i delegationen för sjömansärenden i anslutning till arbets- och näringsministeriet, där förutom arbets- och näringsministeriet även social- och hälsovårdsministeriet, kommunikationsministeriet samt arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer i sjöfartssektorn är representerade.

Ett remissförfarande ordnades med anledning av utkastet till proposition. Utlåtanden begärdes från social- och hälsovårdsministeriet, kommunikationsministeriet, Ålands landskapsregering, regionförvaltningsverken, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Palvelualojen työnantajat PALTA ry, Passagerarfartygsföreningen i Finland SMLY ry, Suomen Erikoisalusten työnantajaliitto SET, Suomen Varustamot ry, Suomen Merimies-Unioni SMU ry, Finlands Skeppsbefälsförbund, Finlands Maskinbefälsförbund och Finlands Yrkesfiskarförbund Fyff rf.

Begäran om utlåtande publicerades dessutom på webben i tjänsten utlåtande.fi, som justitieministeriet driver.

Synnerligen få utlåtanden inkom. I en del utlåtanden konstaterades att det skulle vara viktigt att närmare beskriva de situationer där det är fråga om en sådan överlåtelse av rörelse som avses i lagen. I den fortsatta beredningen bedömdes det dock vara svårt att beskriva frågan närmare, eftersom avsikten är att den nationella bestämmelsen om överlåtelse av rörelse är samstämmig med överlåtelsedirektivet. Det närmare innehållet i överlåtelsedirektivet kommer sannolikt att utformas i samband med rättspraxisen vid Europeiska unionens domstol.

5 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2017.

I denna proposition är det fråga om genomförande av ändringsdirektivet. Enligt artikel 8.1 i ändringsdirektivet ska medlemsstaterna senast den 10 oktober 2017 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. Medlemsstaterna ska utan dröjsmål anmäla detta till kommissionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om sjöarbetsavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) 1 kap. 10 §, 7 kap. 9 § och 8 kap. 5 §, av dem 7 kap. 9 § sådan den lyder i lag 1449/2016, samt
fogas till 8 kap. en ny 5 a § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

10 §

Överlåtelse av rörelse

Med överlåtelse av arbetsgivarens rörelse avses överlåtelse av ett företag, en rörelse, en sammanslutning eller en stiftelse eller en funktionell del av denna till en annan arbetsgivare, om den rörelse som överläts och som bedrivits som huvud- eller sidoverksamhet eller den överlåtna delen efter överlåtelsen förblir oförändrad eller likartad.

Vid överlåtelse av rörelse övergår de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har till följd av de anställningsförhållanden som gäller vid tiden för överlåtelsen samt till anställningsförhållandena anslutna anställningsförmåner på rörelsens nya ägare eller innehavare.

Vad som föreskrivs i 2 mom. tillämpas inte i en situation där överlåtaren eller förvärvaren är etablerad utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

9 §

Återanställande av arbetstagare

En arbetsgivare ska erbjuda arbete åt en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 8 kap. 3 eller 6 § har sagts upp och som fortfarande är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån, om arbetsgivaren inom fyra månader från det att anställningsförhållandet upphörde behöver arbetstagare för samma eller liknande uppgifter som den uppsagda arbetstagaren hade ut-

fört. Om anställningsförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott minst 12 år, är tiden för återanställande emellertid sex månader.

Med avvikelse från 1 kap. 10 § 2 mom. gäller denna skyldighet på motsvarande sätt även en sådan förvärvare av rörelse som avses i 1 kap. 10 §, om överlåtaren har sagt upp arbetstagarens arbetsavtal så att det upphör att gälla före tidpunkten för överlåtelsen.

8 kap.

Grunder för uppsägning av arbetsavtal

5 §

Uppsägningsrätt i samband med överlåtelse av rörelse

Förvärvaren av en rörelse får inte säga upp en arbetstagares arbetsavtal enbart på grund av överlåtelse av rörelse enligt 1 kap. 10 §.

När arbetsgivaren överlåter sin rörelse på det sätt som avses i 1 kap. 10 §, får arbetstagaren utan iakttagande av den uppsägningstid som annars ska tillämpas i anställningsförhållandet eller oberoende av anställningsförhållandets längd säga upp arbetsavtalet så att det upphör vid ingången av dagen för överlåtelsen, om arbetsgivaren eller den nya innehavaren av rörelsen har underrättat arbetstagaren om överlåtelsen senast en månad före dagen för överlåtelsen. Om arbetstagaren har underrättats om överlåtelsen senare, får han eller hon säga upp sitt arbetsavtal så att det upphör vid ingången av dagen för överlåtelsen eller senare, dock senast inom en månad från underrättelsen.

5 a §

Förvärvarens ansvar

Om ett arbetsavtal avslutas på grund av att arbetstagarens anställningsvillkor försämras avsevärt till följd av överlåtelse av rörelse, anses arbetsgivaren vara ansvarig för att anställningsförhållandet upphör.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 7 kap. 9 § 2 mom. tillämpas inte på arbetsavtal som upphört att gälla innan denna lag trädde i kraft.

2.

Lag

om ändring av 41 § i lagen om samarbete inom finska företagsgrupper och grupper av gemenskapsföretag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om samarbete inom finska företagsgrupper och grupper av gemenskapsföretag (335/2007) 41 § som följer:

41 §

Uppsägningsskydd för företrädare för arbetstagarna

I fråga om uppsägningsskyddet för de företrädare för arbetstagarna som avses i denna lag gäller vad som i 7 kap. 10 § i arbetsavtalslagen (55/2001) föreskrivs om uppsägningsskydd för förtroendemän och förtroendeombud och vad som i 8 kap. 9 § i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) föreskrivs om uppsägningsskydd för förtroendemän.

Uppsägningsskyddet för en företrädare för arbetstagarna som valts i någon annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet bestäms enligt den nationella lagstiftningen i staten i fråga.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 6 april 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström

1.

Lag

om ändring av lagen om sjöarbetsavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) 1 kap. 10 §, 7 kap. 9 § och 8 kap. 5 §, av dem 7 kap. 9 § sådan den lyder i lag 1449/2016, samt
fogas till 8 kap. en ny 5 a § som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

10 §

Överlåtelse av rörelse

Med överlåtelse av arbetsgivarens rörelse avses överlåtelse av ett företag, en rörelse, en sammanslutning eller en stiftelse eller en funktionell del därav till en annan arbetsgivare, om den rörelse som överläts och som bedrivits som huvud- eller sidoverksamhet eller den överlåtna delen efter överlåtelsen förblir oförändrad eller likartad.

När arbetsgivarens rörelse överläts fortsätter anställningsförhållandena att vara förpliktande för överlåtaren, om inte något annat följer av vad som bestäms nedan.

Finländska förvärvare ska före överlåtelsen fråga arbetstagarna om de övergår i anställning hos förvärvaren. Om en arbetstagare övergår i anställning hos förvärvaren, övergår med avvikelse från 2 mom. de rättigheter och skyldigheter som följer av anställningsförhållandet samt därmed sammanhängande anställningsförmåner på rörelsens nya ägare eller innehavare. Förvärvaren ansvarar dock inte för en arbetstagares lönefordran eller någon annan fordran som

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

10 §

Överlåtelse av rörelse

Med överlåtelse av arbetsgivarens rörelse avses överlåtelse av ett företag, en rörelse, en sammanslutning eller en stiftelse eller en funktionell del *av denna* till en annan arbetsgivare, om den rörelse som överläts och som bedrivits som huvud- eller sidoverksamhet eller den överlåtna delen efter överlåtelsen förblir oförändrad eller likartad.

Vid överlåtelse av rörelse övergår de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har till följd av de anställningsförhållanden som gäller vid tiden för överlåtelsen samt till anställningsförhållandena anslutna anställningsförmåner på rörelsens nya ägare eller innehavare.

Vad som föreskrivs i 2 mom. tillämpas inte i en situation där överlåtaren eller förvärvaren är etablerad utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Gällande lydelse

grundar sig på anställningsförhållandet och som förfallit till betalning innan arbetstagaren övergått i anställning hos förvärvaren.

Skadeståndsskyldigheten för en förvärvare som har försummat sin skyldighet enligt 3 mom. bestäms i enlighet med 12 kap. 1 § 1 mom.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

9 §

Återanställande av arbetstagare

En arbetsgivare ska erbjuda arbete åt en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 8 kap. 3 eller 6 § har sagts upp och som fortfarande är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån, om arbetsgivaren inom fyra månader från det att anställningsförhållandet upphörde behöver arbetstagare för samma eller liknande uppgifter som den uppsagda arbetstagaren hade utfört. Om anställningsförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott minst 12 år, är tiden för återanställande emellertid sex månader.

8 kap.

Grunder för uppsägning av arbetsavtal

5 §

Uppsägningsrätt i samband med överlåtelse av rörelse och arbetstagarens rätt till ersättning

Förvärvaren av en rörelse får inte säga upp

Föreslagen lydelse

7 kap.

Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

9 §

Återanställande av arbetstagare

En arbetsgivare ska erbjuda arbete åt en tidigare arbetstagare som på grunder som anges i 8 kap. 3 eller 6 § har sagts upp och som fortfarande är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån, om arbetsgivaren inom fyra månader från det att anställningsförhållandet upphörde behöver arbetstagare för samma eller liknande uppgifter som den uppsagda arbetstagaren hade utfört. Om anställningsförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott minst 12 år, är tiden för återanställande emellertid sex månader.

Med avvikelse från 1 kap. 10 § 2 mom. gäller denna skyldighet på motsvarande sätt även en sådan förvärvare av rörelse som avses i 1 kap. 10 §, om överlåtaren har sagt upp arbetstagarens arbetsavtal så att det upphör att gälla före tidpunkten för överlåtelsen.

8 kap.

Grunder för uppsägning av arbetsavtal

5 §

Uppsägningsrätt i samband med överlåtelse av rörelse

Förvärvaren av en rörelse får inte säga upp en arbetstagares arbetsavtal enbart på grund

Gällande lydelse

en arbetstagares arbetsavtal enbart på grund av överlåtelse av rörelse enligt 1 kap. 10 §.

Om arbetsgivaren säger upp arbetsavtalet av ekonomiska orsaker eller av produktions- orsaker till följd av överlåtelse av rörelse, har arbetstagaren rätt till en ersättning som motsvarar en månads grundlön och eventuella fasta tillägg. Rätt till ersättning föreligger dock inte, om arbetstagaren vägrat ta emot arbete som erbjudits i enlighet med 4 §.

Föreslagen lydelse

av överlåtelse av rörelse enligt 1 kap. 10 §.

När arbetsgivaren överlåter sin rörelse på det sätt som avses i 1 kap. 10 §, får arbetstagaren utan iakttagande av den uppsägnings- tid som annars ska tillämpas i anställnings- förhållandet eller oberoende av anställnings- förhållandets längd säga upp arbetsavtalet så att det upphör vid ingången av dagen för överlåtelsen, om arbetsgivaren eller den nya innehavaren av rörelsen har underrättat ar- betstagaren om överlåtelsen senast en månad före dagen för överlåtelsen. Om arbetstaga- ren har underrättats om överlåtelsen senare, får han eller hon säga upp sitt arbetsavtal så att det upphör vid ingången av dagen för överlåtelsen eller senare, dock senast inom en månad från underrättelsen.

5 a §

Förvärvarens ansvar

Om ett arbetsavtal avslutas på grund av att arbetstagarens anställningsvillkor försämrats avsevärt till följd av överlåtelse av rörelse, anses arbetsgivaren vara ansvarig för att an- ställningsförhållandet upphör.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 7 kap. 9 § 2 mom. tillämpas inte på arbetsavtal som upphört att gälla innan denna lag trädde i kraft.

2.

Lag

om ändring av 41 § i lagen om samarbete inom finska företagsgrupper och grupper av gemenskapsföretag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om samarbete inom finska företagsgrupper och grupper av gemenskapsföretag (335/2007) 41 § som följer:

Gällande lydelse

41 §

Uppsägningsskydd för företrädare för arbetstagarna

I fråga om uppsägningsskyddet för de företrädare för arbetstagarna som avses i denna lag gäller vad som i 7 kap. 10 § i arbetsavtalslagen (55/2001) bestäms om uppsägningsskydd för förtroendemän och förtroendeombud.

Uppsägningsskyddet för en företrädare för arbetstagarna som valts i någon annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet bestäms enligt den nationella lagstiftningen i staten i fråga.

Föreslagen lydelse

41 §

Uppsägningsskydd för företrädare för arbetstagarna

I fråga om uppsägningsskyddet för de företrädare för arbetstagarna som avses i denna lag gäller vad som i 7 kap. 10 § i arbetsavtalslagen (55/2001) *föreskrivs* om uppsägningsskydd för förtroendemän och förtroendeombud *och vad som i 8 kap. 9 § i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) föreskrivs om uppsägningsskydd för förtroendemän.*

Uppsägningsskyddet för en företrädare för arbetstagarna som valts i någon annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet bestäms enligt den nationella lagstiftningen i staten i fråga.

Denna lag träder i kraft den 20 .
